ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **V. N. N.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2019, čj. OAM-212/LE-BA04-BA04-PS-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 6. 2019, čj. 17 A 79/2019-41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky. Rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný rozhodl podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců. Žalobce totiž podal žádost o udělení mezinárodní ochrany poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o

změně některých zákonů. Žalovaný v jednání žalobce shledal snahu vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet. Dobu žalobcova zajištění žalovaný stanovil do 12. 7. 2019.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Ztotožnil se s žalovaným, že v žalobcově případě by nebylo účinné uložení zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž namítl, že žalovaný i krajský soud posoudili možnost uložení zvláštních opatření zjevně nesprávně. Stěžovateli se jeví nepřípadné, aby žalovaný použil totožné důvody pro neumožnění uložení zvláštních opatření, jaké aplikoval při rozhodování o zajištění. Podle stěžovatele nebylo nutné přistoupit k tak zásadnímu zásahu do jeho osobní svobody. Na území ČR byl poprvé, provinil se pouze nikoli dlouhodobým nelegálním pobytem a zároveň nelze konstatovat, že by projevil neúctu k právnímu řádu ČR. Stěžovatel poukázal na podpůrný charakter zajištění upravený v čl. 15 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). K zajištění žadatele o mezinárodní ochranu by mělo docházet pouze tehdy, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření. Žalovaný je povinen se při určení využitelnosti zvláštních opatření vypořádat individuálně se všemi klíčovými prvky stěžovatelovy pobytové historie. Stěžovatel je přesvědčen, že nelze pouze na základě jeho nelegálního pobytu na území schengenského prostoru vyvozovat, že se jedná o nespolehlivou osobu, u které by nebylo možné uložit zvláštní opatření. Podle jeho názoru neexistují žádné důvody domnívat se, že by nehodlal plnit povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu, neboť od podání žádosti prokázal, že je připraven spolupracovat s příslušnými orgány a jeho úmyslem není mařit výkon rozhodnutí těchto orgánů. Dále namítl, že smyslem zavedení institutu zvláštních opatření do zákona o pobytu cizinců, jakož i do zákona o azylu, byla nutnost implementace čl. 15 směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“). Stěžovatel v návaznosti na to citoval z judikatury NSS ke smyslu přijetí návratové směrnice.

[4] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na napadené rozhodnutí o zajištění a písemné vyjádření k žalobě. Uvedl, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a nepovažuje je za nesprávné či nezákonné.

[6] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel byl dne 20. 3. 2019 na základě readmisní dohody mezi vládou ČR a vládou SRN převzat na hraničním přechodu od orgánů policie SRN, jelikož nesplňoval podmínky pro vstup a pobyt na území SRN. Stěžovatel nepředložil žádný cestovní doklad ani jiný doklad, kterým by prokázal svou totožnost. Podle prověrky v systému EURODAC stěžovatel nebyl žadatelem o mezinárodní ochranu v SRN. Poté, co byl předán na území ČR, bylo zjištěno, že stěžovatel nemá ani v ČR povolený pobyt. Stěžovatel při výslechu uvedl, že nemá platné povolení k pobytu v žádném z členských států EU. Zároveň u sebe nemá žádný doklad totožnosti, ztratil jej po příjezdu do Španělska, kam se vydal v roce 2015 nebo 2016 z Vietnamu lodí. Celou cestu, kterou zprostředkovala skupina převaděčů a zaplatili ji rodiče stěžovatele, byl ukryt. Stěžovatel odcestoval, aby si v Evropě našel práci. Necelé dva roky pracoval v Barceloně a poté přes rok v Mnichově. Vykonával nelegálně („na černo“) zednické práce. V únoru 2019 odcestoval do České republiky, kde se za pomoci krajanů pokoušel najít práci. Pobýval zde asi měsíc, přespával na nádraží. Dne 19. 3. 2019 se rozhodl, že se vrátí do Německa. U česko-německých hranic si stěžovatel „stopl“ auto, kde seděli další tři Vietnamci. Řidiče ani další spolucestující údajně neznal. Stěžovatel tvrdil, že nevěděl, že pobývá na území EU neoprávněně. O azyl požádal pouze v Německu, a to dne 15. 2. 2019 při zadržení německou policií. Žádost byla zamítnuta. Případné správní vyhoštění bude mít dopad na jeho soukromý a rodinný život, jelikož ve Vietnamu nemá práci a peníze. V návratu mu ale nic nebrání, nic mu tam nehrozí. Aktuálně má 600 dolarů a není schopen si obstarat další finanční prostředky. Ve Španělsku má tetu a ve Francii strýce, dlouho však s nimi nebyl v kontaktu. Ve Vietnamu žil s rodiči a osmi sourozenci v bezpečné oblasti. K ČR nemá žádné kulturní, společenské ani ekonomické vazby. Dále sdělil, že je zdravý.

[9] Dne 21. 3. 2019 správní orgán rozhodl o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění v souladu s § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

[10] Stěžovatel podal dne 24. 3. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný zhodnotil zjištěné okolnosti – stěžovatel vstoupil na území ČR bez cestovního dokladu a jakéhokoli oprávnění k pobytu a následně pokračoval do Německa; jelikož vědomě cestoval bez cestovního dokladu a víza, porušoval právní předpisy ČR i EU; zákonné povinnosti spojené se vstupem a pobytem na území schengenského prostoru zcela ignoroval, a aby je obešel, využil služeb převaděčů. Stěžovatel neuvedl žádné objektivní překážky pro navrácení do vlasti. Zdravotně je v pořádku. O mezinárodní ochranu požádal až po zadržení policií, zajištění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců, přestože mohl o udělení mezinárodní ochrany požádat dříve, např. již ve Španělsku nebo Německu.

[11] S ohledem na uvedené má žalovaný za prokázané, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se vyhoštění nebo jej pozdržet, a proto rozhodl o zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Z postupu stěžovatele je podle žalovaného zřejmé, že jeho propuštěním ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a v jeho případě nelze rozumně předpokládat, že by náhle své jednání změnil a respektoval zvláštní opatření. Podle

žalovaného by uplatnění zvláštních opatření nebylo účinné, o čemž svědčí nejen vědomé nerespektování právního řádu ČR, ale též zcela účelové jednání stěžovatele, který o mezinárodní ochranu požádal až po svém zajištění, tedy v době, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným.

[12] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve*.

[13] Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu *může ministerstvo rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany*.

[14] NSS předně uvádí, že ustanovení § 46a (důvody zajištění) a § 47 (zvláštní opatření) zákona o azylu transponují do vnitrostátního práva čl. 8 přijímací směrnice, která poprvé na úrovni unijního práva upravila možnost zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2017, čj. 1 Azs 349/2016-48, nebo rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2019, čj. 6 Azs 356/2018-35). Nelze tak souhlasit se stěžovatelem, že smyslem zavedení institutu zvláštních opatření do zákona o azylu byla nutnost implementace čl. 15 návratové směrnice, neboť návratová směrnice se v průběhu řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nepoužije.

[15] NSS souhlasí se závěrem žalovaného o existenci oprávněné domněnky, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána účelově s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění (ostatně sám stěžovatel tuto domněnku potvrdil v kasační stížnosti) a že zvláštní opatření podle zákona o azylu by nebyla v případě stěžovatele účinná. Stěžovatel účelově vycestoval do Evropy za pomoci převaděčů za prací, pobýval na území EU bez povolení k pobytu a bez jakéhokoli dokladu totožnosti přinejmenším od roku 2016 a nelegálně zde pracoval. Žádost o mezinárodní ochranu si podal v zařízení pro zajištění cizinců teprve v okamžiku zajištění za účelem správního vyhoštění. Žalovaný dostatečně zdůvodnil závěry svého rozhodnutí, které založil na uvedených okolnostech. Zhodnotil možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti a logicky dovodil, že zde existuje předpoklad, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Závěry žalovaného pak správně potvrdil i krajský soud.

[16] K námitce, že důvody umožňující zajištění jako takové nemohou být v řadě případů totožné s důvody znemožňujícími využití zvláštních opatření, NSS odkazuje na rozsudek ze dne 28. 6. 2017, čj. 1 Azs 349/2016-48, ve kterém uvedl, že: „*Pokud jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (...), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. Zvláštní*

pokračování

opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo."

[17] Námitku, že nelze pouze na základě jeho nelegálního pobytu na území schengenského prostoru vyvozovat, že se v případě stěžovatele jedná o nespolehlivou osobu, u které by nebylo možné uložit zvláštní opatření, považuje NSS za nedůvodnou. Stěžovatel vstoupil na území EU s úmyslem najít si zde zaměstnání. V prvním místě svého pobytu údajně pozbyl cestovní doklad. Ze spisu nevyplývá, že se pokoušel tuto skutečnost jakkoli řešit. V členských státech pracoval vědomě nelegálně více než tři roky a hodlal v této činnosti pokračovat. NSS se takové konání nejeví v souladu s chováním spolehlivé osoby. Tvrzení, že stěžovatel nevěděl, že se na území EU nachází neoprávněně, neobstojí, jelikož neznalost práva neomlouvá a především se ve světle již uvedeného jeví jako zcela účelové. Stěžovatel totiž cestoval do Evropy v úkrytu a po svém příjezdu pracoval „na černo". Již z těchto okolností je zjevné, že stěžovatel si nutně musel být vědom, že jeho jednání již od chvíle jeho vycestování z Vietnamu není legální.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[19] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

[20] Zástupcem stěžovatele byl usnesením krajského soudu ze dne 18. 4. 2019 ustanoven Mgr. Jindřich Lechovský, advokát, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 9 s. ř. s. hradí stát. Zástupci NSS přiznal odměnu za dva úkony právní služby (doplnění kasační stížnosti a další porada s klientem přesahující jednu hodinu) a dále 2 x 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 6 800 Kč. Zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, proto je odměna zvýšena o částku odpovídající této dani (tj. 21 %). Částka v celkové výši 8 228 Kč bude vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 3. října 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu